

Ministerie van Justitie en Veiligheid
 Minister S. Dekker
 Postbus 20301
 2500 EH DEN HAAG

Utrecht, 11 februari 2021

Ref.nr: 06.2021/MF-je
 Betreft: reactie consultatie wijziging van de Faillissementswet ter verbetering van de doorstroom vanuit de gemeentelijke schuldhulpverlening naar de Wsnp

Geachte heer Dekker,

De NVVK heeft uitgekeken naar dit wetsvoorstel en is blij dat het nu voorligt ter consultatie. Wij geven graag een paar aandachtspunten mee.

In de afgelopen decennia is er een kloof ontstaan tussen enerzijds de minnelijke en anderzijds de wettelijke sanering van schulden. Al geruime tijd werkt de NVVK, vereniging voor schuldhulpverlening, sociaal bankieren en beschermingsbewind, eraan om die kloof te overbruggen. Klanten zijn niet gebaat bij die kloof. Zij zijn vooral op zoek naar een oplossing voor hun financiële problemen. Het is onze stellige overtuiging dat (schrik)beelden en tegenstellingen over en weer niet bijdragen aan het vertrouwen bij klanten. Een duurzame en goede oplossing voor problematische schulden moet centraal staan ongeacht de gekozen vorm. Uw wetsvoorstel draagt bij aan een betere oplossing voor de klant en maakt een betere verbinding tussen minnelijk en wettelijk mogelijk.

Wetsvoorstel

De Wetswijziging bestaat uit drie wijzigingen die we hieronder afzonderlijk bespreken.

1. Toelating op grond van 'te goeder trouw' sneller mogelijk maken

De verkorting van de termijn voor de 'goede trouw'-toets helpt wat ons betreft in de verkleining van de kloof die er is tussen rechtspraak en uitvoer. Mensen met schulden blijven nu onnodig lang 'hangen' in een minnelijk traject omdat bij schuldhulpverleners de perceptie bestaat dat de Wsnp (nog) geen optie is. Verkorting van de termijn voor de 'goede trouw'-toets is dus een positieve ontwikkeling. In de praktijk zal dit zorgen voor een snellere doorstroom.

Wij wijzen er wel op dat de mogelijkheid om de termijn te verkorten er strikt genomen nu ook al is, door een beroep te doen op de hardheidsclausule. Het feit dat deze wetswijziging noodzakelijk lijkt heeft te maken met de interpretatie van de huidige regeling door uitvoerders en rechters. De hardheidsclausule is onderbelicht in de uitvoering en wordt ook in de toelichting op de wetswijziging niet als redelijk alternatief gezien.

De hardheidsclausule blijft weliswaar bestaan, maar deze lijkt beperkt te worden tot 'duidelijke uitzonderingsgevallen'. Dat vinden wij onwenselijk. Het is een onnodige hobbel om toelating tot de Wsnp te verkrijgen. De NVVK roept de wetgever op om uit te dragen dat het vrij staat om de hardheidsclausule ruimhartig toe te passen wanneer gebleken is dat een minnelijk traject geen optie is.

2. 10 jaars-termijn verkorten

Het stemt de NVVK positief dat er een uitzondering komt op de harde termijn van 10 jaar voordat opnieuw een beroep op de Wsnp gedaan mag worden. Dat maakt dat mensen met schulden meer het gevoel krijgen dat zij altijd ergens terechtkunnen. Allereerst zal dat de gemeente zijn, maar er bestaat straks de mogelijkheid om ook - opnieuw - een beroep te doen op de Wsnp.

De NVVK denkt wel dat een tweede beroep op de Wsnp niet zomaar moet worden toegekend. Het doel van schuldhulpverlening dient te zijn dat mensen weer duurzaam zelfredzaam worden. Lukt dat niet en wordt er na korte tijd opnieuw een beroep gedaan op de Wsnp, dan is dat aanleiding om naast de toezichtfunctie van de Wsnp-bewindvoerder ook budgetbeheer, begeleiding of een andere vorm van financiële hulpverlening in te zetten.

Beide trajecten kunnen parallel ingezet worden om mensen op die manier duurzaam schuldenvrij te maken. Wat de NVVK betreft kan dit ook bereikt worden door de rol van de Wsnp-bewindvoerder te veranderen.

3. Onwenselijk: hoger beroep schuldeiser

Het baart de NVVK grote zorgen dat schuldeisers straks het rustmoment van de toelating tot de Wsnp kunnen frustreren door een hoger beroep in te stellen. Dat doet ook af aan de vangnetfunctie van de Wsnp om altijd een oplossing voor problematische schulden te kunnen afdwingen.

In de uitvoering wordt nu al ervaren dat sommige schuldeisers moeilijk te bewegen zijn richting een schuldregeling en/of Wsnp. Soms spelen daarbij persoonlijke gevoelens een rol (bijv. schulden van een ex-partner). Het komt ook voor dat een te zakelijke instelling (agressieve incasso) een onevenredig grote rol speelt. Het bieden van de brede mogelijkheid tot een hoger beroep zal dit alleen maar verergeren. Dat veroorzaakt bij de persoon met schulden onnodig veel stress.

In de toelichting wordt aangegeven dat de mogelijkheid van een hoger beroep voor schuldeisers de instroom van 'malafide schuldenaren' verkleint. Dat veronderstelt dat dit een probleem is, maar daarvan is ons niets bekend. Gezien de totale instroom en het feit dat de Wsnp nog steeds wordt gezien als een zwaar traject om te doorlopen zitten er wat de NVVK betreft voldoende waarborgen in het systeem om misbruik te voorkomen.

De daadwerkelijke hulpvraag richting de Wsnp is een eenzijdig verzoek van een persoon met schulden na een minnelijk voortraject. In dat minnelijke traject heeft de schuldeiser voldoende mogelijkheden om zijn standpunt kenbaar te maken én te onderbouwen in geval van mogelijke malversaties. Het is wat de NVVK betreft aan de rechter om de toe- en afwijzingsgronden toe te passen. Het is niet aan schuldeisers om een hulpvraag ter discussie te stellen.

Schuldeisers

De NVVK hecht er als vereniging van intermediairs ook aan om de positie van schuldeisers expliciet voor het voetlicht te brengen. Wij zijn vergevorderd met het aangaan van convenanten met veelvoorkomende schuldeisers. We merken dat voor schuldeisers twee zaken belangrijk zijn:

- snel *duidelijkheid* verschaffen zodat een dossier na betaling gesloten kan worden;
- een *duurzame* oplossing bereiken zodat klanten zich niet opnieuw melden met betalingsproblemen.

Op dit punt hebben wij echt grote moeite met het wetsvoorstel. Het bieden van de mogelijkheid voor een hoger beroep zorgt voor een langere periode van onduidelijkheid. Alle schuldeisers lijden dan onder het gedrag van een enkeling. Wilt u hier toch aan vasthouden, introduceer dan een financiële drempel; laat de procederende schuldeiser in het geval van een dwangakkoord of hoger beroep altijd opdraaien voor alle gemaakte (maatschappelijke) kosten.

Een hogere instroom in de Wsnp maakt het mogelijk meer schulden op te lossen. Dat is positief. Maar wat ons betreft is er in de Wsnp te weinig aandacht voor gedragsverandering. Daarom pleit de NVVK voor een sterkere inzet op gedragsverandering tijdens de looptijd van de Wsnp-regeling. De rechter kan dit ook als voorwaarde voor een (tweede) toelating meegeven!

Tot slot

De NVVK is blij met de inzet van de wetgever om minnelijk en wettelijk beter aan elkaar te knopen. Dit wetsvoorstel draagt daar grotendeels aan bij. Wij zien ook een opgave voor de eigen branche, rechtspraak, gemeenten én Wsnp-bewindvoerders om de verbinding met elkaar te blijven zoeken en de inzet van de wetgever in de praktijk gestalte te geven. Het is uiteindelijk aan ons om meer mensen beter te helpen.

Wij vertrouwen erop u voldoende te hebben geïnformeerd maar zijn vanzelfsprekend altijd bereid om onze reactie nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Marco Florijn
Voorzitter